

AP 3 ØKONOMISKE KONSEKVENSER VED EFTERAFGRØDER

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Økonomien i vårbyg uden efterafgrøder sammenlignes med økonomien i vårbyg ved seks forskellige blandinger af efterafgrøder - artikel publiceret i Magasinet Mark i december 2019.

Konklusion

Valg af efterafgrøde kan have indflydelse på udbyttet i efterfølgende vårbyg. Omkostninger til udsæd og etablering overstiger dog oftest udbyttegevinsten ved efterafgrøder. Over en længere periode kan der være en positiv effekt på lerjord, og på sandjord kan økonomien være positiv allerede første år.

Der er i dyrkningsåret 2018/19 gennemført syv forsøg med forskellige efterafgrøder, med henblik på at måle eftervirkningen i den efterfølgende vårbyg. I forsøgene indgår lovpligtige arter, men også vintervikke indgår, som IKKE er godkendt som lovpligtig efterafgrøde. Af de syv forsøg er to af dem på JB4 og de resterende fem på JB6. Udbytte og proteinindhold af vårbyg efter de forskellige efterafgrødetyper i gennemsnit af de syv forsøg fremgår af tabel 1.

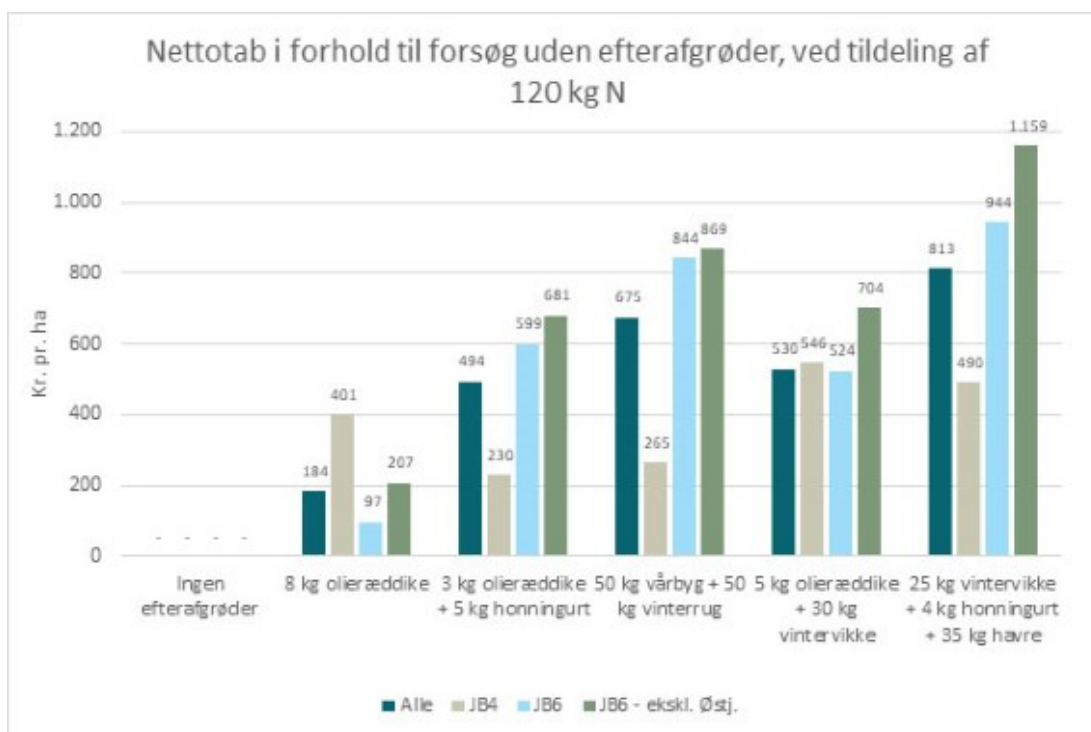
Tabel 1. Udbytte og proteinprocent i vårbyg dyrket efter seks forskellige efterafgrøder med tildeling af 120 kg. N.

		Ingen efter-afgrøder	8 kg olie-ræddike	3 kg olieræddike + 5 kg honningurt	50 kg vårbyg + 50 kg vinterrug	5 kg olieræddike + 30 kg vintervikke	25 kg vintervikke + 4 kg honningurt + 35 kg havre
Udbytte - ingen kvælstof	Hkg pr. ha	48,1	51,2	51,3	46,0	55,9	53,7
Protein -							

ingen kvælstof	Pct.	10,0	9,5	9,5	9,7	9,7	9,5
Udbytte - 120 kg N	Hkg pr. ha	70,7	71,3	70,9	68,9	72,5	72,2
Protein - 120 kg N	Pct.	10,2	10,4	10,2	10,4	10,8	10,4

Af tabel 1 fremgår det, at højeste udbytte og en høj proteinprocent opnås efter efterafgrøderne olieræddike og vintervikke, mens det laveste udbytte og en middel proteinprocent opnås i vårbyg dyrket efter blandingen af vårbyg og vinterrug. Den største kvælstofoptagelse i vårbyggen findes efter blandingen med olieræddike og vintervikke, og den mindste efter kornblandingen.

På trods af højere udbytter efter efterafgrøderne, er det, når der regnes med udgifter til etablering af efterafgrøder, ikke i disse forsøg økonomisk rentabelt med efterafgrøder. Figuren viser således, at alle fem efterafgrødeblandinger har en negativ økonomisk konsekvens, også når der deles op på JB4 og JB6. På trods af øget udbytte efter alle efterafgrøderne, undtagen ved efterafgrødeblandingen med korn, er denne gevinst ikke stor nok til at kunne dække de ekstra omkostninger. Omkostningerne til udsæd er specielt store for vintervikke. Man må forvente, at prisen for vikke kunne falde med en øget efterspørgsel, hvis vikke blev godkendt som lovlig efterafgrøde. Der er regnet med en omkostning til etablering af efterafgrøden på 210 kr. pr. ha, hvilket nogle landmænd muligvis vil kunne gøre billigere. Udsæden til efterafgrøden kan eventuelt også indkøbes billigere, men selv med markant lavere omkostninger til efterafgrøderne vil man ikke i disse forsøg opnå en økonomisk gevinst ved efterafgrøder.

Figur 1. Negative økonomiske konsekvenser pr. ha ved dyrkning af efterafgrøder med tildeling af 120 kg. N.

Såvel værdien af det højere udbytte som værdien af proteinindholdet er indregnet i værdien af kornet til foderbrug i egen besætning, hvilket giver en højere værdi ved høje proteinindhold, end hvis kornet leveres til foderstofforretningen. Derfor er der stor forskel på økonomien mellem de to blandinger med vintervikke, hvilket skyldes et højere udbytte og et højere proteinindhold i blandingen med olieræddike og vintervikke.

Figuren viser også, at tabet ved dyrkning af efterafgrøderne er mindst på JB4, især hvis der sammenlignes med JB6 reguleret for forsøget i Østjylland. Det understøtter teorien om, at effekten af efterafgrøder er størst på sandjord. Forsøgene i Østjylland var på JB6 og viste konsekvent et lavere udbytte end resten af forsøgene.

Det må bemærkes, at dette er et enkelt års forsøg, og at efterafgrøderne vil have effekt over flere år. Ligeledes var eftervirkningen i 2018/2019 relativt lav, og man kan normalt forvente en lidt bedre økonomi i efterafgrøder.

Fakta:

- Der er ikke positiv økonomi ved dyrkning af efterafgrøder i gennemsnit af syv forsøg i 2018/2019.
- På sandjord opnås den største eftervirkning af efterafgrøder, og derfor opnås den bedste økonomi af efterafgrøder på sandjord.
- Der er bedre økonomi i at så olieræddike eller en blanding af olieræddike og honningurt i forhold til korn som efterafgrøde.